

Mary Steen,

kgl. Hoffotograf.

22

Amagertorv Nr. 4, 3.

disse, vil jeg gerne føje nogle Bemærkninger til.

Industriraadets Formand skriver (9. Juni):

»Jeg vil gaa ud fra, at Dr. Kjer-Petersen har Ret deri, at de kvindelige Arbejdere anvendte i Storindustrien trænger til Hjælp. Efter hvad jeg har hørt, har jeg ogsaa Grund til at tro, at Samlingen af mange kvindelige Arbejdere paa eet Værksted eller i eet Arbejdslokale ofte har en mærkelig ugunstig Virkning paa de paagældende, at denne Form for at organisere det kvindelige Arbejde saaledes i sig selv virker ugunstigt paa Kvinderne. I saa Fald er der en Samfundsopgave at løse, hvis Formaal da vil være at bringe en anden Aand ind blandt de kvindelige Arbejdere«.

Der er det i den Artikel, som jeg ikke er enig med Industriraadets Formand i, men det citerede Stykke vil jeg gerne give min fulde Tilslutning.

De kvindelige Arbejdere trænger til Hjælp, fordi Samlingen af mange kvindelige Arbejdere i et Arbejdslokale har en — jeg vil hellere sige — ikke *mærkelig* men *letforstaaelig* ugunstig Virkning paa de kvindelige Arbejdere.

Det er den unaturlige Form for en Kvindes Arbejde, der fremkalder det »ugunstige«.

Kvinden er skabt for Hjemmets Arbejde, ikke til at leve i Uvidenhed som Mandens Træl med Interesser langt under hans, men til at staa ved hans Side som Hustru og Moder, og dette kan vanskeligt forenes med at være Fabriksarbejderske, da Fabrik og Hjem hver for sig kræver en Kvindes fulde Kraft. Hun giver sig til Arbejdet paa Fabriken, fordi Kampen for Tilværelsen lyder det.

Disse praktiske Vanskeligheder hænger paa mange Maader sammen med Spørgsmaalet om en anden Aand blandt de kvindelige Arbejdere, og her ligger en stor Samfundsopgave. Den er vigtig, men vanskelig at løse. Dog ser vi i »Missionen blandt kvindelige Arbejdere« ingenlunde paa Opgaven med Haabløshed.

Men nu kommer jeg til det, jeg ikke er enig med Hr. Alex. Foss i, nemlig hans Ord om, at denne Opgave er et

Forsikrings Aktieselskabet "RIGLEUR"

Afdl. Folkelig Sygeforsikring. Frit Lægevalg Kr. 3.90 Kvartalet
HOVEDKONTOR. FREDERIKSBERGGADE 27, KØBENHAVN B.
Telf. Central 8518. Kontortid 10-4

Arbejde, som ligger »i et helt andet Plan end det, i hvilket Arbejdsgiverne er henviste til at arbejde.« Jeg mener, at en Arbejdsgiver afgjort har et moralsk Ansvar overfor sine Arbejdere og kan som Menneske, som Borger i et kristent Land aldrig komme uden om det.

— Der er en fin Streng i de kvindelige Arbejdere: naar den røres, kan der komme noget fint og kønt frem. Det maa kræves, at Formænd og Værkførere er af den Støbning, at de fører god Tone. De kvindelige Arbejdere har Trang til Lys, Sol og Hygge. Disse Ting omskaber dem, derfor indretter vi vore Hjem saa lyse, venlige og hyggelige som muligt. Ogsaa vort Middagsbord gør vi pænt og hyggeligt, selv om de sidder i Arbejdsklæder.

Jeg har set rene luftige og lyse Spiselokaler ved Fabrikerne, men jeg har ogsaa set det modsatte. Det sidste sænker Niveauet, det første hæver det. Har de kvindelige Arbejdere det rent og hyggeligt, naar de spiser paa Fabriken, vil de væmmes ved at have det snavset og uhyggeligt hjemme.

Jeg har paa en stor Kabelfabrik i Berlin set Restauration indrettet for Arbejderne med to store lyse Spisesale, en for Mænd og en for Kvinder. Af Firmaet var der ansat og lønnet en kristen, dannet Kvinde, som af Interesse for Mennesker havde paataget sig den Opgave at være der ved Maaltiderne. Hun havde til sin Raadighed et Bibliotek, hvorfra der kunde laanes Bøger. Det hørte med til hendes Virksomhed at sørge for Afholdelse af Kursus bl. a. i Dameskrædersyning, hvilket der ogsaa var Lokale til. Afholdelse af Foredrag, Julefester og Skovture m. m. Sligt højner Standen, og det kan kun virke til gensidig Gavn og Glæde for Arbejdsgivere og Arbejdere.

Kan man her i Danmark ikke indrette sligt paa Fabrikerne — maaske man ikke kan det — saa kan jeg dog ikke indrømme Hr. Alex. Foss, at et almindeligt socialt Arbejde blandt kvindeli-

ge Arbejdere ligger udenfor Arbejdsgivernes »Plan«.

Der er allerede i en Aarrække bleven gjort et saadant Arbejde i vore Hjem gennem vore Aftenmøder, vore Middagsabonnementer, som vi opretter ved Fabrikerne, og vort Pensionat.

Der er Arbejdsgivere, som kender vor Virksomhed og skønner paa den og derfor støtter den, selv om det hidtil kun har været faa — altfor faa.

Der er godt Stof i de kvindelige Arbejdere. Jeg tror enhver, der kender dem, vil indrømme mig, at med Undtagelse af de braadne Kar, som findes alle Vegne, saa er de kvindelige Arbejdere brave og arbejdsomme. At der lægger sig noget træt, haardt og koldt over de ældre og noget løssluppet over de unge er forstaaeligt; det mekaniske Arbejde kalder det frem.

Og mon ikke alle vi som kender Arbejderhjemmene paa nærmere Hold er enige i, at dér, mer end i nogen anden Stand, hviler Hjemmet paa Kvinden. Jeg drister mig til at sige det, fordi det er min Erfaring gennem de Aar, jeg har haft med de kvindelige Arbejdere. at gøre, at mine unge altid taler om Mor, i meget sjældne Tilfælde hører man, at der ogsaa er en Far, selv om Hjemmet virkelig har en Far. —

De kvindelige Arbejdere er en Stand, som maa hjælpes.